

A Kúria a dr. Szabó Edit ügyvéd által képviselt I.r., a dr. Dobos Anita Kornélia ügyvéd által képviselt II.r., a dr. Volein István ügyvéd által képviselt III.r. felpereseknek a dr. Nagy Korina jogtanácsos által képviselt alperes ellen azonnali hatályú felmondás jogellenessége és jogkövetkezményei iránt a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 5.M.455/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.947/2014/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a II.r. felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. november 18. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.947/2014/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a II.r. felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetve az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelemmel érintett tényállás szerint a II.r. felperes 1995. október 5-étől állt az alperes alkalmazásában, 2009. január 1-jétől „vezető váltókezelő I. kategória állomáson” munkakört töltött be a B-K. forgalmi csomópont D. Állomásfőnökség szervezeti egységénél. A havi bruttó távolléti díja 174.130 forint volt.

A munkaviszonyát az alperes 2012. augusztus 17-én kelt azonnali hatályú felmondásával szüntette meg. Ennek indokolása szerint „Önt 2012. augusztus 12-én 11.10 órakor a D. Rendőrkapitányság járőrei a vágány mellett tetten érték ócskavassal rakott kocsinál rakodás közben Sz.A. és K.L./K.G. munkavállalóval. Az üres vasúti kocsi 1300 kg ócskavas volt rakodva. Ezzel jelentős mértékben szándékosan megszegte az Mt. 8. § (1), (2) bekezdés, 52. § (1) bekezdés c) és d) pontjában foglalt munkaviszonyból eredő lényeges kötelezettségét. Olyan magatartást tanúsított, amellyel a munkáltatója jogos gazdasági érdekét, a kialakult munkamorált, erkölcsi normát veszélyeztette. Cselekménye következményeként azonnali rendőri intézkedés alkalmazása vált szükségessé. Magatartása a munkáltatóban bizalmatlanságot eredményezett. Az a munkavállaló, aki a vasúti szállítás lebonyolításában részt vesz és ellene vasúti dézsmálás, lopás gyanúja merül fel, a munkáltató szemében nem megbízható. A megrendült bizalom a rendőri eljárás eredményétől függetlenül a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. A munkatársak vasúti kocsik dézsmálásában, lopásban való részvétele, vagy közreműködésük gyanúja az alperes hírnevét is jelentős mértékben rontja, másik, például fuvaroztató felek részéről fuvarvesztést okozhat, mellyel sérül a cég gazdasági érdeke”.

A II.r. felperes a keresetében a munkáltatót jogellenes intézkedésére figyelemmel kártérítés megfizetésére kérte kötelezni cafeteria juttatás megtérítése mellett.

A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.455/2012/28. számú ítéletével a II.r. felperes keresetét elutasította rögzítve, hogy a felmerült illetéket és költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az alperes a II.r. felperes esetén a 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (1) bekezdés a) pontjára, vagyis a minősített kötelezettségszegésre hivatkozott. Az ok valójában az Mt. 52. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott bizalom elvesztése volt, ennek oka pedig az, hogy a II.r. felperest a rendőrségtől származó információk szerint tetten érték munkatársaival együtt vasúti dézsmálás közben. Mivel a II.r. felperes munkaköre folytán a vasúti áruszállításban részt vett, a lopás gyanúja miatt megbízhatatlanná vált.

A munkáltatói intézkedés oka - ahogy erre az alperesi képviselő is rámutatott -, nem a lopás bűncselekmény elkövetése, és nem is a büntetőeljárás (nyomozás) megindulása, hanem az a bizalomvesztés volt, amelyet a 2012. augusztus 19-én felfedezett és a II.r. felperest is érintő cselekmény okozott.

2012. augusztus 12-én a II.r. felperes a szabadságát töltötte, ennek ellenére mégis a munkahelyén tartózkodott, ahonnan a rendőrök tetten éresre hivatkozva állították elő.

A bírói gyakorlat szerint a munkáltató sérelmére, vagy a munkaviszony felhasználásával elkövetett bűncselekmény alapos gyanúja esetén amennyiben az azzal kapcsolatos konkrét helyzet sajátosságai folytán a munkáltató jogi érdekeinek védelme szükségessé teszi, a munkaviszony fenntartásához szükséges bizalom megingása alapján a munkaviszony azonnali hatályú felmondással megszüntetése nem jogszerűtlen, feltéve, hogy a tényállás rövid időn belül ne legyen tisztázható. Tekintettel arra, hogy rendőrségi nyomozás indult, az alperes nem számíthatott arra, hogy a tényállás rövid idő alatt tisztázható, a munkáltatói döntés meghozatalára pedig tizenöt napos határidő állt rendelkezésére az Mt. 78. § (2) bekezdése alapján.

Mivel az alperes nem bűncselekmény elkövetésére hivatkozva szüntette meg a II.r. felperes munkaviszonyát, a cselekmény miatti büntetőjogi felelősségrevonás nem feltétele annak, hogy intézkedése jogszerű legyen. A nyomozás bizonyítottság, és nem bűncselekmény elkövetésének hiányában került megszüntetésre az érintett munkavállalókkal - köztük a II.r. felperessel - szemben. Ugyanakkor kitűnik a határozatból, hogy a vélelmezett elkövetők tagadásával mindvégig szemben állt a nyomozati eljárás során a helyszínre kiérkező rendőr járőrök vallomása, mely szerint a II.r. felperest és munkatársait lopás közben tetten érték, akik a helyszínen még el is ismerték a bűncselekmény elkövetését.

Munkajogi szempontból nincs jelentősége az elkövetési értéknek vagy

a dolog elleni erőszaknak, és nincs különbség között, hogy csak kísérlet volt a lopás, vagy befejezett cselekmény. A II.r. felperes a helyszínen jelen volt, és nem merült fel adat arra, hogy a munkatársát a cselekmény abbahagyására szólította volna fel, vagy jelentette volna a felettesének a történeteket. Mindezen körülmények munkajogilag alaposná teszik a dézsmálás gyanúja miatti bizalomvesztésre alapozott azonnali hatályú felmondást.

A II.r. felperes fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.947/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helyben hagyta. Kötelezte a II.r. felperest perköltség fizetésre azzal, hogy a le nem rótt fellebbezési illeték az állam terhén marad.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a munkáltató nem állította, hogy a II.r. felperes bűncselekményt követett el, csupán azt, hogy a rendőrség ezzel kapcsolatos gyanúja miatt irányában a bizalom megrendült. Az azonnali hatályú felmondás kiadásakor az alperesnek arról volt tudomása, hogy a vasúti vagonokban elhelyezett hulladékszállítmány fedőfóliáját valaki megbontotta, és az újrahasznosítani kívánt vas egy részét az üres vagonba átpakolta. Miután ennek nem volt munkaszervezési, fuvarozási indoka, ezért feltételezhető, hogy a hulladék-vasat azért rakodták át, hogy onnan eltulajdonítsák. Az alperes arról is értesült, hogy a kitérő rendőrök a vagonok mellett három munkavállalót találtak, és mindegyikkkel szemben kényszerintézkedést alkalmaztak.

A rendőrség az alperesnek közvetlen információt ugyan nem szolgáltatott, de a fuvarozótól is olyan adatokat kapott amelyek arra utaltak, hogy bűncselekmény elkövetése történt. A rakodás körülményeiből is arra lehetett következtetni, hogy a vasat olyan személy kívánja eltulajdonítani, aki a munkaterületet jól ismeri, például valamelyik dolgozó. Kívülálló ugyanis a hulladékvasat nem egy másik vagonba rakta volna, hanem azt közvetlenül saját szállítójárművén helyezte volna el.

Gyanúra adhatott okot az is, hogy a II.r. felperes a perbeli napon nem volt szolgálatban, vasárnapi pihenőidejét töltötte volna, mégis bement a munkahelyére. A munkáltató valószínűleg értékelte azt is, hogy a II.r. felperes tevékenysége ezen a napon nem volt nyomon követhető, hiszen munkafeladatok nem terhelték, az állomás területén azonban szabadon, minden kötöttség nélkül mozoghatott.

A II.r. felperes álláspontja szerint a munkáltató nem mellőzhette volna további olyan vizsgálatok elvégzését, amelyek a tényállás pontos megállapításához, az őt mentő körülmények feltárásához vezethettek volna. E körben kiemelten hivatkozott a vagyonvédelmi vizsgálat elrendelésére, illetve a kamerafelvételek megtekintésére. A vagyonvédelmi vizsgálattal kapcsolatos érvelés olyan új előadásnak tekinthető, amely a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nem vehető figyelembe. A vagyonvédelmi vizsgálat elvégzésének mellőzése a felmondás szempontjából pedig indokoltnak tűnik, hiszen a kár megtérült.

Az alperesnek tudnia kellett, hogy az adott területet kamerák

figyelték, ezért az azonnali hatályú felmondáshoz kapcsolódó vizsgálat körében elvárható lett volna a felvételek megtekintése. Ennek elmaradása azonban önmagában nem eredményezheti a felmondás jogellenességének megállapítását, ugyanis a bíróságok ezt megtekintették, és a kamerafelvétel értékelhető adatot nem tartalmazott.

A II.r. felperes alaptalanul hivatkozott arra, miszerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet megfordítva értékelte, hogy a felvételek nem mutattak értékelhető adatokat. Ez ugyanis nem jelenti a bizonyítási teher megfordítását, mert a perben mindvégig az alperesnek kellett bizonyítania az azonnali hatályú felmondás valós és okszerű voltát.

A II.r. felperessel szemben a rendőrség által megfogalmazott lopás gyanúja alkalmas volt arra, hogy a munkáltató bizalma megrendüljön. Azt ugyanis, hogy a II.r. felperes bizalmi munkakört töltött be nemcsak a feladatai, munkaköre, munkaszervezetben elfoglalt hierarchikus elhelyezkedése szempontjából kell megítélni. E kérdéskörben ugyanis az is releváns, hogy a vasútállomáson szabadon mozoghatott, bármelyik olyan vagonhoz hozzáférhetett, amelyben fuvarozásra átvett árut szállítottak. A fuvaroztatók bizalma pedig megrendülhet, ha arról szereznek tudomást, hogy a fuvaroztatásra átadott árut a fuvarozó alkalmazottai megdézsmálják. A rendőrségnek a II.r. felperessel szemben megfogalmazott azon gyanúja, hogy a munkáltató sérelmére tulajdon elleni bűncselekményt követett el, alkalmas lehetett a bizalom megrendítésére, ezért az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a munkáltató részéről jogsértés nem állapítható meg.

A II.r. felperes a felülvizsgálati kérelme „helytadását kérte” az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. Hivatkozása szerint a jogerős végzés (helyesen ítélet) sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését.

A felülvizsgálati érvelés szerint a D. Járási Ügyészség a határozatával az eljárást megszüntette. Indokolásából megállapítható, hogy a II.r. felperes esetében nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a bűncselekmény elkövetésében részt vett.

A M.Á. Zrt. Szervezeti és Működési Szabályzata előírja, hogy a fegyelem betartása körében kiemelten fontos a kollektív szerződés. Eszerint pedig a meghallgatás nem vizsgálat, a vizsgálat pedig kötelező. Előírja továbbá, hogy a munkáltató a határozatban nem hivatkozhat olyanra, amely ellen nem biztosított védekezési lehetőséget. A kollektív szerződés szerint a védekezéshez szükséges iratokat be kell szerezni akkor is, ha a M. Zrt. nem rendelkezik velük. A számú forgalmi utasítás kötelez a vagyonvédelemre. A kollektív szerződés szerint kötelező a munkaviszonnyal összefüggő kötelezettségszegéssel kapcsolatos vizsgálat megtartása, a munkavállaló a vizsgálatnak köteles magát alávetni, a munkáltató köteles a kollektív szerződés szerint eljárni. Az alperes nem tartotta be a saját maga által létrehozott, elfogadott és hatályba

helyezett kollektív szerződés előírásait.

A B.A. által írt jelentés, amelyben K.G. II.r.felperes név szerint nem szerepel, elképzelhető, hogy csak másnap, utólag íródott. A vagyoni védelmi bejelentésen a tettenérés szó nem szerepel, az I.D. jelentéséből pedig arra lehet következtetni, hogy az információt adó Cs.B. helyszínt biztosító őrmester nem volt ott a kiérkező járőrök között.

Az alperes megszegte az Mt. 6. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, mivel nem tartotta be a V. vezérigazgatói utasítás vagyoni védelemre kötelező rendelkezéseit.

Ugyancsak jogszabályt sértett a bíróság, amikor az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 7. §-ában rögzített ártatlanság vélelmét szabályozó előírásokat nem vette figyelembe.

A felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős döntés sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

Hivatkozása szerint a II.r. felperes felülvizsgálati kérelme érdemi vizsgálatra nem alkalmas, nem tartalmazza, hogy milyen határozat meghozatalát kéri a Kúriától. Ezen túl az alapeljárásban nem kifogásolt jogszabály (Be. 7. §), és a munkaviszonyra vonatkozó szabály (kollektív szerződés), továbbá a munkáltató belső szabályzata (F2. számú utasítás) megsértésére hivatkozik. Ez utóbbi kettő esetében még a feltételezetten megsértett rendelkezést sem jelöli meg konkrétan a felülvizsgálati érvelés.

A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.

A Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az eljáró bíróságok helytállón indultak ki az azonnali hatályú felmondásban foglaltak értékelése során abból, hogy a munkáltató intézkedését nem bűncselekmény elkövetésével, hanem bizalomvesztéssel indokolta [Mt. 64. § (1) bekezdés]. E körben a bizonyítás az alperest terhelte. Mivel a munkáltató nem bűncselekmény elkövetését róta a II.r. felperes terhére, nincs jelentősége azon felülvizsgálati érvelésnek, miszerint a D. Járási Ügyészség határozatával bűncselekmény elkövetését nem állapította meg a II.r. felperes terhére. Ugyancsak emiatt közömbös a II.r. felperesnek a Be. 7. §-ában foglaltak megsértésére hivatkozása.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban csak olyan jogkérdésben dönthet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt. A II.r. felperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a kollektív szerződés megsértésére (a sérelmezett intézkedés pontos megjelölése nélkül), ez azonban a megelőző eljárások tárgyát nem képezte. A vagyoni védelmi vizsgálat elrendelésével kapcsolatos álláspontját pedig a II.r. felperes kizárólag a másodfokú eljárásban terjesztette elő, amellyel a törvényszék a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján helytállón nem foglalkozott. Minderre figyelemmel ezen határidőben előterjesztett felülvizsgálati hivatkozások érdemben

nem voltak értékelhetőek a fenti jogszabályi rendelkezések alapján, így az Mt. 6. §-ának megsértése sem képezhetette vizsgálat tárgyát.

A Pp. 272. §-ának (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelem jogszabálysértésként a Pp. 206. §-át jelölte meg, a jogerős ítélet csak e jogszabály szempontjából volt vizsgálat alá vonható.

A bíróságok a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékelik, és a per összes releváns körülményeire figyelemmel - meggyőződésük szerint - bírálják el mérlegelve, hogy az egyes bizonyítékok közötti ellentét miként oldható fel [bizonyítékok szabad mérlegelésének elve; Pp. 206. § (1) bekezdés]. Az ítélet indokolásából kell világosan kitűnni annak, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak tekintett. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, újabb egybevetésének nincs jogi lehetősége, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves, vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH2012.173.).

A jelen esetben az eljáró bíróságok részéről e körben jogszabálysértés nem volt megállapítható, a felülvizsgálati kérelem sem tartalmazott erre vonatkozóan konkrét, értékelhető, a Pp. 272. § (2) bekezdésnek megfelelő és a másodfokú eljárásnak is tárgyát képező előadást.

A II.r. felperes először a felülvizsgálati tárgyaláson hivatkozott a roma származása miatti hátrányos megkülönböztetésre, ezért ezt az érvelést a Kúria nem vehette figyelembe [Pp. 275. § (2) bekezdés].

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A II.r. felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2015. november 18.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Virágos Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő

